LD278

Laisvoji ◆ Lietuva ◆

Specialė laida

Vasario 16-tosios

proga 1945 met.

No. 4 Met. I

Didingosios Lietuvos Senovės Paminklas

TRAKŲ PILIES GRIUVĖSIAI.

Juos pastatė Didysis Lietuvos Kunigaikštis Kęstutis savo žmonos Birutės garbei, kuriuose gimė ir augo Vytautas Didysis, iškėlęs Lietuvą į imperijos didybę.

VALIO LAISVA NEPRIKLAUSOMA LIETUVA!

Declaración del Centro Pro Liberación de Lituania en la Argentina con respecto al destino de Lituania

Conmemorando el 27o. aniversario de la Proclamación de la Indpendencia de Lituania, el CENTRO PRO LIBERACION DE LITUANIA EN LA ARGENTINA aprobó por unanimidad esta declaración, que solicita sea publicada como firme determinación no solo de la Colectividad Lituana en la República Argentina, sino además de toda la Nación lituana en conjunto:

1.— Es igualmente inaceptable para la Nación lituana tanto el «Ostland» creado por los nazi germanos como la «Lituania Soviética» en creación por los ruso-bolcheviques.

2.— La Nación lituana, hallándose bajo la ocupación alemana, se opuso a su política de avasallamiento, esclavizatorio, cosa que los propios Soviets reconocieron en las publicaciones de sus instituciones.

3.— Hoy día la Nación lituana protesta y se opone a la sovietización y exterminio llevado a cabo contra el pueblo lituano por los bolcheviques. La Nación lituana protesta contra la ilegal movilización de los lituanos al ejército rojo, contra la instauración de los koljoses, contra el fusilamiento en masa de la gente y contra la obligatoria deportación en masa hacia el interior de Rusia de pueblos y aldeas enteros.

4.— La Nación lituana lucha unidamente por la restauración de la Lituania independiente, y mientras ella puede ser logrado solicita que su teritorio sea dado administrar a una comisión internacional aliada.

Buenos Aires, 10 de Febrero de 1945

Argentinos Lietuviai Reikalauja

LIETUVAI IŠLAISVINTI CENTRO ARGENTINOJE pareiškimas Lietuvos likimo klausimu.

Minint Lietuvos Nepriklausomybės paskelbimo 27 metų sukaktuves, Lietuvai Išlaisvinti Centras Argentinoje vienbalsiai priėmė ši pareiškimą, kurį prašo paskelbti kaipo lietuvių kolonijos Argentinoje ir bendrai visos lietuvių tautos nusistatymą:

1.— Lietuvių tautai lygiai yra nepriimtinas vokiečių-nacių kurtas «Osland», kaip ir rusų bolševikų kuriamoji «sovietinė Lietuva».

2.— Lietuvių tauta, būdama vokiečių okupacijoje, priešinosi pavergimo politikai, ką net patys sovietai pripažino savo įstaigų biuleteniuose.

3.— Siandieną lietuvių tauta protestuoja ir priešinasi prieš bolševikų vykdoma lietuvių tautos sovietizaciją ir eksterminaciją. Lietuvių tauta protestuoja prieš neteisėtą lietuvių mobilizaciją raudonojon armijon, prieš kolchozų įvedimą, prieš masinius žmonių šaudymus ir prieš gyventojų priverstinę masinę deportaciją ištisais kaimais ir miesteliais į Rusijos gilumą.

4.— Lietuvių tauta vieningai kovoja už Nepriklausomos Lietuvos atgaivinimą, o kol tai bus galima įvykdyti, ji prašo, kad Lietuvos teritorija būtų pavesta laikinai administruoti tarptautinei alijantų komisijai.

VALDYBA.

Buenos Aires, 1945 m. vasario 10 d.

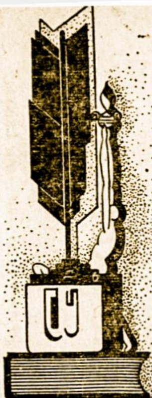

Vienas gražiausių Montevideo parkų — Parque Rodó — o šalia «Ramírez» maudyklės, į kurias suvažiuoja daugybė žmonių.

LAISVOJI LIETUVA

Mėnesinis - Kultūros - Mokslo - Meno - Visuomenės - Kovos - Žurnalas

Metai (Año) I | Montevideo, Vasario 16 - Febrero 1945 | Nr. 4

LITUANIA LIBRE

REVISTA MENSUAL

Para difundir el Humanismo, la Cultura, las Ciencias, Artes y Letras y para defender el Derecho de Vivir hasta por más pequeños y debiles que sean

EDITADA por la

ASOCIACION CULTURAL URUGUAY - LITUANIA

Aprobada y reconocida por a Ley del Gobierno Superior de la Nación, con la Personeria Juridica en el año 1941

Organo oficial y propiedad intelectual de la misma, impreso en la IMPRENTA FORTALEZA

Redacción, Administración e Imprenta Rio de Janeiro 4001 - CERRO

Redactor Responsable: JULIAN JAZAUSKAS, Berna 2347 - CERRO

Administrador: JOSE BABILIUS

Leidžia Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugija.

Metinė prenumeratos kaina:

Urugvajuje $ 1.50 U.
Argentinoje $ 3.00 A.
J. Amerikos V. 1 dol.

Perlaidas siųsti žurnalo administratoriaus vardu; raštus - Redakcijos:

LITUANIA LIBRE
Rio de Janeiro 4001,
Cerro, Montevideo,
Rep. O. del Uruguay.

¿LIBERACION? ¡MEJOR LA MUERTE!...

(Continuación)

Más de una vez hemos escuchado la opinión, formulada por personas de buena voluntad de mayor o menor inteligencia, de que, sea como sea, tanto para Lituania, como para otras naciones, resulta mejor la ocupación de los soviéticos que de los nazis; y en el futuro sería mucho mejor quedar como república autónoma de la URSS con su ejército propio y diplomáticos propios, que convertirse en provincias comunes del Reich. Si la independencia total es imposible, lo mejor para cualquer pueblo es elegir entre dos males el menor. Y los mantenedores de estas hipótesis consideran sin hesitar a la Unión Soviética como mal menor.

En vez de polemizar, queda por preguntarle a las personas de esta categoria: «¿Por quién les agradaría a Vds ser atacados: por un tigre o un león?» O sino: «¿Qué medio de ejecución prefieren Vds: la horca o el tajo?»... Para los condenados a muerte no puede ser consuelo tanto el «Neuordnung», como la «democracia» soviética o la prometida autonomia de Stalin.

Y la vacua palabreria acerca de la democratización de los Soviéts, su cambio, su libertad, etc, en vez de ayudar, únicamente acrecienta el sufrimiento de las desgraciadas victimas de la NKVC. Puesto que es más aliviado sufrir sabiendo, que los sufrimientos de uno son conocidos por alguien, y justamente apreciados y sentidos. Pero sufrir, cuando los infinitos martirios son ignorados, o por el contrario felicitados benominándolos liberación, significa sufrir doblemente.

Puede ser que la verdad manifestada aqui por medio de modestas frases no convenza a ciertos individuos imbuídos en los placeres mundanos y que jamás experimentaron el verdadero terror. Entonces débese convenir que para la mayoria de las personas la experiencia es el mejor maestro. En esta guerra la mayor experiencia fué adquirida por los vecinos de los soviéticos y germanos. Por lo tanto, no hay porque sorprenderse, si los lituanos, finlandeses y otros, en vez de saludar la «liberación» traida por los soviéticos, huían de ella donde podían. Leímos breves informaciones, de que de las regiones de Finlandia que se previó serían cedidas a la Unión Soviética decenas de miles de habitantes se trasladaron a Suecia y muchísimos más a otras regiones de Finlandia. Cuando el ejército rojo se acercaba a Vilnius, la agencia de la U. P. anunció el 14 de agosto, lo siguente: «Despachos del frente, así como informes de reconocimientos aéreos, dicen que todas las carreteras que conducen hacia el oeste, en Letonia, Estonia y Lituania, están atestadas de gente que huye hacia Alemania en vehículos de toda clase, llevándose sus objetos personales.

Esta información la envió desde Moscú una agencia noticiosa nortamericana, por lo que de ninguna manera puede considerarse hechura de la propaganda nazi. Además, debemos observar, que las personas que a mediados de agosto huian en masa de los estados bálticos no eran otros que los lituanos, letones y estonianos, pues los habitantes civiles alemanes habían sido evacuados con anterioridad. Estos habitantes huyeron hacia el oeste cobijando en sus pechos una levisima esperanza de salvarse de la muerte y ser algún

día liberados por los anglosajones, pero no por los bolcheviques. Sabían perfectamente lo que les acarrería el ejército rojo.

Aún no había hecho su entrada en Lituania el ejército rojo cuando el quisling rojo Paleckis anunció desde la radioemisora de Moscú que los alemanes habían asesinado en Vilnius a 150.000 habitantes, en Kaunas a 35.000 y en otras ciudades menores entre 11.000 y 12.C00 personas. ¿Cómo se enteró de estas cifras y qué significaba tan prematuro anuncio?

Los lituanos lo coprendieron enseguida. Sabían con certeza que los nazis mataban a la gente, pero también comprendieron perfectamente que las cantidades anunciadas por Paleckis auguraban los contingentes de lituanos que los verdugos de la NKDV habían previsto asesinar, cargándolos en la cuenta de los alemanes. Ya sabían por experiencia que los bolcheviques en la práctica se comportan en forma diametralmente opuesta a su proclamada propaganda. Ellos siempre en la práctica ejecutan por sí mismos lo que les imputan a los demás (1). Por este motivo las quejas propaladas por radio Moscú acerca de los asesinatos de habitantes lituanos, fué comprendida por éstos como señal de temible alarma

El ejército rojo, y tras él las brigadas de ejecutores de la NKVD y los comisarios civiles volvieron a Kaunas con mayores ansias de represalia y venganza que al entrar en cualquier otro país. No olvidaron de ningún modo el levantamiento en masa de los lituanos contra ellos el año 1941; recuerdan también, que no consiguieron llevar a cabo el plan de deportar 1.500.00 lituanos a la Siberia. Se llegaron a liberar Lituania con verdugos muy expertísimos. La tan conocida crueldad de los nazis y las circunstancias de la guerra les concedieron a los verdugos rojos muy exelentes posibilidades para efectuar matanzas «legales» en masa y para ocultar sus huellas. La justificación resulta de lo más sencillo: a éstos los asesinaron los alemanes al retirarse, estos otros fueron muertos a causa de su actividad colaboracionista.

Es cosa conocida que en Lituania, al igual que en otros países ocupados por los alemanes, participaron en la administración civil del país muchos habitantes lugareños. Eepecialmente en la rama educacionista los alemanes frecuentemente eran sólo directores e inspectores, dejándole toda la demás labor a los funcionarios y maestros lituanos. La obsaluta mayoría de estos funcionarios eran verdaderos patriotas, que sabotearon de todas maneras los esfuerzos germanizantes y según sus posibilidades ayudaron a sus connacionales perseguidos y perjudicados.

Más según la selección bolchevique, todos los funcionarios serían colaboradores de los alemanes, fascistas, enemigos del pueblo, etc. Y no solo ellos. Todos los patriotas campesinos, obreros y otros ciudadanos, que no se destacaron en actividades prosoviéticas, cayeron en la categoría de «los traidores y los espías». La agencia noticiosa ya citada por nosotros, en una información desde Moscú el 14 de julio, destaca informaciones del frente (lituano) dicen que los gerilleros cooperan con el ejército, desempeñando tareas de policía y entregando a las autoridades militares a los traidores y espías.

Los mencionados guerrilleros eran formaciònes del propio ejèrcito rojo dejados caer en la retaguardia por medio de paracaidas. Fuerron ellos los que en la plaza del pueblo de Svyriai con fuego cruzado de ametralladoras y granadas de mano masacraron 400 lituanos, volviendo a repetir tal clase de actos en muchos otros pueblos y ciudades de Lituania. Según noticias de Berna, a las avanzadas del ejército bolchevique siguen en todas partes tropas especiales de choque de la NKVD o GPU. Estas inician inmediatamente acciones de limpieza en los territorios ocupados, a su manera, es decir. realizando detenciones, deportaciones y eiecuciones en masa.

K. Verax.

(Continuará.)

Visos Ir Visi Urugvajaus Lietuviai Renkasi

«KULTŪROS DRAUGIJOS» SALĖN, SEKMADIENĮ, VASARIO 18 d. š. m. 4 val. po pietų, c. Rio de Janeiro 4001, CERRO.

Čia vieningai ir didingai minėsime LIETUVOS NEPRIKLAUSOMYBĘ, pasirodydami kultūringam pasauliui, jog esam verti Laisvės!

Vasario 16-tos Priminimai

Rašo Pranas Tamošiūnas.

Urugvajaus Valstybinio Universiteto medicinos fakulteto studentas ir šio straipsnio autorius.

Vasario 18 d. š. m. «Kultūros Draugijos» patalpose jis vaidina Vytauto Didžiojo rolę. Visi žinom, kad gerb. Tamošiūnas yra pirmaeilis mūsų scenos vaidyla, tai nėra abejonės jog jis ir dabar duos pilną Vytauto Didžiojo asmenybę.

Viso pasaulio lietuviai, kurių gyslomis srovena lietuviškas kraujas, iškilmingai mini Vasario 16-ją, kaipo didžiojo laimėjimo ir bendro visos tautos džiaugsmo dieną. Vasario 16 d. 1918 m. Lietuvių Tautos Taryba paskelbė pasauliui, kad yra atstatoma nepriklausoma Lietuvos Valstybė su sostine Vilniuje. Taigi su šia diena lietuvių tauta sutrauko svetimųjų uždėtus vergijos pančius ir pradeda laisvąji gyvenimą, visa tauta pasinerdama savo lietuviškos kultūros ir jaunos valstybės kūrybon.

Lietuva, kad ir apsupta pavojų, bet ji parodo stebūklingą kūrybos galę ir pažangą. Ji sumuša Lenkijos šlėktų legionus ties Giedraičiais, kurie brovėsi į Lietuvą prarastų dvarų atsiimti, ji sudaužo puslaukines, badą ir mirtį nešančias bolševikų gaujas ir trykštančia iš kiekvieno lietuvio sielos gelmių laisvės energija kuria, stato, aukojasi ir nežino nuovargio, kad tik greičiau atsistojus į eilę senų civilizuotų valstybių. Tas jai sekasi, nes visi dirba. Dirba mažasis lietuviško vieversio draugas piemenėlis, dirba ūkininkas, darbininkas, dirba inteligentas ir visi, nes jie ne dirbtinai, bet iš širdies gieda Himno žodžius: «Vardan tos Lietuvos, vienybė težydi». Juos jungia žavėtinoji tautos trispalvė vėliava. Lietuviai atgaivina viską, ką okupantai buvo uždraudę, ko jie ir svajoti neleido, dabar lietuviai laisvai naudojasi.

Yra sunku aprašyti šį džiaugsmą, nes stinga žodžių negyvenusiam anais laikais Laisvojoj Lietuvoj. Neabejoju, kad tą pati jaučia bei taip pat galvoja ir visi mano jaunieji draugai, kaip neabeju, kad skaudžiai apsirinka rytų vandalai stengdamiesi išbraukti iš žemėlapio, už juos kultūringesnę ir senesnę mūsų tautą.

Ne vienam, mums jaunuoliams nemačiusiems laisvos gražiosios Lietuvos, vyresnieji pasakoja, kad didžiąją Vasario 16-os dieną visi lietuviai sutiko su džiaugsmo ašaromis akyse, sveikinosi ir bučiavosi miestų gatvėse, kaimiečiai darė iškilmingas šventes kaimuose.

Daugelio metų vergija buvo nublokšta ir lietuvis pamatė, kad jis neveltui kovojo. Išsipildė svajonės ir troškimai tų, kurie kankinosi ir mirė tamsiuose kalėjimuose bei baisiose Sibiro taigose už Lietuvą.

Praslinko 27 metai nuo didžiosios mūsų tautai dienos, bet ar ją gali primiršti lietuvis? Niekad. Ir neužmirš, kol nors viena lietuviška širdis plastės ant šitos žemės. Vasario 16 ir didžiausį Lietuvos išgamą priverčia susimąstyti, nes ir jis supranta, kad tauta negali išnykti.

Ji neišnyks, jeigu mes būsim vieningi, visur ir visuomet lietuviai, dirbsime tautos garbei ir jos gerovei. Visai nesvarbu, kad mes negyvenam Lietuvoje ir gal nesugrįšim į ją, bet negalim užmiršti, kad tenai šventoji mūsų tėvų žemė, kuri juos išaugino, tenai randasi mums brangūs artimieji, kurie nuolat sielojasi mūsų gyvenimu kitame pasviety. O kurio doro tėvų žemės mylėtojo lietuvio jaunuolio nejaudina didingoji Lietuvos praeitis, gausi didvyriškais karžygiais, apgynusiais Europos kultūrą nuo totorių ir savo rubežius nukėlusiais iki Juodųjų marių.

Argi tatai galim užmiršti? Nei mes jaunieji, nei suaugę ne tik to nepadarysim, bet kaip dabartinis laikas reikalauja, sukaupsime visas savo jėgas ir aukosim jas didžiajam Tėvynės laisvinimo darbui, darbui už lietuvišką žemę anapus okeano, kurią skaluoja linksmoji Baltija, priglaudžianti į savo neaprėpiamą bangų platybę senelį Nemuną ir jo mielasias palydoves.

Mus kviečia į šį darbą, palaimintosios tėvų žemės ritmingai svyruojančios eglės, kruvinų okupantų nuskriaustos drebulės ir Vytauto Didžiojo laikus bylojanti šventieji ąžuolai, kurių galingose šakose garsiai suokia linksmoji volungė, o jos daina neatsistebėdami, iš minkštųjų samanų stiepiasi baravykai.

Ir vakarais, tais stebūklingo kvėpėjimo ir šilkų ūkanomis apsiklosčiusiais Lietuvos vakarais, kai jų slepeningąją ramybę nutraukia pilkoji lakštingala, pasirėmus mažo, brolelio aptverto rūtų darželio, giliomis mintimis toli lekia skaisčioji geltonkasė, malonių mėlynų akių Tėvynės dukra lietuvaitė. Ji sykiu, su savo senaja motinėle, sukniubusia po kančių kryžiumi, laužančia rankas ir verkiančia už okupantais nužudytą sūnų ar kankinamą laukinėse Sibiro taigose, šaukiasi į mus, šaukiasi pavergtos ir žudomos Tėvynė balsu:

«Jūs laisvieji mūsų broliai ir sesutės! Vasario 16 pajuskite vienybės galę ir vieningai ateikite pagalbon žudomai Tėvynei»!

Kitoks Pasaulis

Tokia antrašte Dr. Iz. Ruiz Moreno, La Platos ir Buenos Aires universitetų tarptautinės teisės profesorius, parašė studiją apie pokarinį pasaulį (Otro Mundo? Buenos Aires, 1944).

Pirmoji dalis: «Tarptautinė Pokario Struktūra» išėjo anksčiau.

Antroje dalyje rašoma apie būdus vokiečių karingumui palaužti, apie užpuolikių tautų perauklėjimą, apie naujus būsimosios tarptautinės santvarkos pagrindus ir apie naują politinį ateities pasaulio žemėlapį.

Reikia pastebėti, kad studijos autorius jau iš seniau žinomas demokratinių principų gynimu ir aiškiu nusistatymu tiek prieš rasistinį nacizmą, tiek prieš diktatūrinį komunizmą. Savo knygoje jis gausiai cituoja naujausią politinę literatūrą, išleistą New Yorke ir Londone.

Skyriuje apie naujas valstybių sienas (90-115) Dr. Ruiz Moreno keliais atvėjais palankiai prisimena Lietuvą ir kitas Baltijos valstybes. Suglaustai atpasakojęs jų istorijas ir kultūros bruožus, pakartoja Reclus pastaba: «Jei tautų vertę žmonijos bendruomenėje matuotume pagal kalbos grožį, tai lietuviai būtų pirmoje Europos tautų eilėje». Kaip lietuviai, taip ir latviai su estais net Maskvos priespaudos laikais visados pasižymėjo už savo priešą aukštesne kultūra ir civilizacija. Jų menas, jų literatūra ir tradicijos per šimtmečių vingius įkvėpė gyvą laisvės meilę. «Lietuvių tautos nepriklausomybės troškimas yra gilus ne vien dėl to, kad daug amžių ji buvo laisva tauta, bet ir dėl to, kad jos tautinė sąmonė randa stiprią atramą savo papročiuose, savo literatūroj ir savo namų židiniuose» (98 pusl.).

Studijos autorius įrodo, jog visi nušnekėjimai apie Baltijos valstybių nepajėgumą ekonomiškai išsilaikyti yra arba nežinojimo - arba dar blogiau! - nenoro žinoti vaisius. Tikrovėje gi buvo kaip tik atvirkščiai. Daug didesni lietuvių, latvių ir estų kaimynai turėjo prastesnį gyvenimo lygį. Žemės ploto atžvilgiu Europoje juk yra dar mažesnių šalių, tačiau jų nepriklausomybės atsteigimu ir išlaikymu neabejojama.

Tas faktas, kad bolševikai 1940 metais juokingomis prikabėmis prisidengę tris laisvus savo kaimynus užpuolė, pravedė ten fal šivus balsavimus, raudonųjų kislingų žodžiais prijungė prie Sovietų Rusijos ir trėmė į Sibirą patriotus, dar nesudaro jokio moralinio ir teisinio pagrindo nepriklausomas Baltijos valstybes išbraukti iš pasaulio žemėlapio. Beveik šimtu nuošimčių jose 1940 metais buvo «išrinkti» prosovietiški «seimai». bet jei dabar ten būtų iš tikro laisvi balsavimai įmanomi, nėra abejojimo, tvirtina Dr. Moreno, jog beveik šimtu nuošimčių Baltijos kraštų gyventojai pasisakytų už savo tautinę ir valstybinę nepriklausomybę. «Lietuvos, Latvijos ir Estijos klausimas nėra sentimentalumo ar simpatijų silpniesiems pareiškimo žaismas; tai yra teisės ir politikos būtenybė ir pagal šį dėsnį jis turi būti išspręstas». (pusl. 113). «Dvasiniai ir medžiaginiai veiksniai Baltijos tautas igalina pasaulyje turėti joms priklausančią vietą» (99 pusl.).

Proporcingai imant, pasaulyje mažų tautų mokslininkai, menininkai ir išradėjai kūrybai davė daugiausia.

Profesorius pakartotinai reiškia susirūpinimą: kas bus iš to antrojo pasaulio, jei Sovietai jame turės laisvas galimybes sauvaliauti. Vadinamos strateginės sienos, pasidalinimas įtakų sritimis ir didžiųjų globa nieko gero žadėti negali nei tikrai tautų laisvei, nei patvariai taikai. Jis karčiai pasisako prieš tuos «geradarius», kurie guodžiasi tariamu bolševikų pasikeitimu, jų autonomijos dovanomis arba svaičiojimus tų, kurie mano, kad Baltijos valstybių paaukojimas jau ir patenkins godų šiaurės lokį... Kurie supranta įvykių kalbą tokią, kokia ji yra, iš dabartinės Maskvos politikos Europoje ir pasaulyje mato. kad pasaulio laisvei ir kultūrai bolševizmas gali būti net pavojingesnis už žiunganti Ašies fašizmą - nacizmą. Liūdnas Baltijos valstybių patyrimas esąs kitų Europos dalių bauginąs ateities paveikslas.

V - x.

P - lė Adelė Čiurpiūtė.

Viena gabiausių dramos artisčių Urugvajaus lietuvių kolonijoj. Ją ir vėl matysite sekmadienį, vasario 18 d. «Kultūros Draugijos» scenoj, kur vaidins didvyriškos, Vytauto Didžiojo laikų lietuvaitės Danutės rolę. Jos karžygišku pasiaukojimu, jos nepaprastos drąsos dėka, Vytautas Didysis pasiliuosuoja iš klastingų Jogailos žabangų ir su pagalba pusbrolio Kaributo atstato Lietuvos garbę bei didybę.

Dabarties Problema

J. Lazdauskas

Čia mus labiausiai interesuoja tos kliūtys, kurios ardo organišką Lietuvos išeivijos Pietų Amerikoje vienybę, paraližuodamos visas pastangas sukurti vieningą pajėgą kovai už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę

Pagrindinis taktikos skirtumas, be abejonės, glūdi alternatyvoj: Nepriklausoma Lietuva, arba bolševikų okupuota «tarybinė Lietuva».

Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugija jau senai yra priėmusi ir spaudoje paskelbusi savo rezoliuciją, joje pasisakydama už Nepriklausomą Lietuvą, tuomi priimdama kovos poziciją prieš Lietuvos okupantus - bolševikus ir nacius. Reiškia, šios draugijos veikimas mūsų tautos gyvybinių reikalų požiūriu yra aiškiai determinuotas.

Mes čia dabar prisiminsime Argentinos lietuvių organizacijas, kurių dauguma nėra iki šiai valandai pasisakiusios su kuom jos eina: su Lietuvos okupantais, ar prieš juos?

Kol Argentinos lietuvių organizacijos pačios neturi aiškaus nusistatymo taip svarbia problema, kaip Lietuvos Nepriklausomybė, tai ieškant atsakymo i virš pastatytą klausima, galima daryti šias išvadas: Savišalpinės Argentinos lietuvių organizacijos nenori kištis į politiką, tai todėl jos ir tyli.

Kad tylėjimas, taipgi gali būti politika, mes pasistengsime pavaizduoti.

Prisiminkime tik civilinį ispanų karą, kad pamatyti, jog ne viena savišalpinių organizacijų rėmę respublikonus, visai nepaisydama, kad tas rėmimas turėjo grynai politinį tikslą. Rėmė ispanus ir gynė jų laisvę, bet tyli dėl Lietuvos rėmimo ir jos nepriklausomybės gynimo.

Daleiskime, kad tose savišalpinėse organizacijose yra šiek tiek okupantams pritariančio elemento. Kad neprarasti šį elementą, yra vengiamas determinuotas veikimas Lietuvos Nepriklausomybės atžvilgiu, nes akcija už Lietuvos Nepriklausomybę, išauktų reakciją tų, kurie yra priešingi tai Lietuvos Nepriklausomybei.

Kad išvengti tos reakcijos, yra sąmoningai vengiama aiškus pasisakymas Lietuvos Nepriklausomybės reikalu, pasirenkant tylėjimą, lyg tas tylėjimas neturėtų logikos, vedančios prie politikos -- remti okupantus tylomis, nes tylėjimas reiškia sutikimą, priėmimą, kai tuo tarpu kova riekštų protestą, atmetimą tos okupacijos.

Viso Pietų Amerikos lietuvių visuomeninio veikimo vyriausias obalsis turėtų būti šis: pergalėti lietuvių iškrikimą. Praktiškai vykdant šį obalsį, kaip matome, atsiranda visa eilė rimtų kliūčių. Kadangi prie dabartinės padėties beveik neįmanomas visų lietuvių suvienijimas per galvas visų be išimties politinių grupiruočių, tai už Lietuvos Nepriklausomybę ir laisvę veikiančių organizacijų ir paskirų veikėjų taktikos skirtumas ir yra tas pavandeninis akmuo į kurį susidaužo visos pastangos įgyvendinti tikrąjį lietuvių vieningumą kovoje už Lietuvos gyvybinius reikalus — Nepriklausomybę.

Jeigu nėra organiško vieningumo, tai dar nereiškia, kad negalimi bendri žygiai tokiu svarbiu reikalu, kaip Lietuvos Nepriklausomybės gynimas. Ta aplinkybė, kad tarp lietuvių savišalpinių ir nesavišalpinių organizacijų nėra tinkamų moraliai psichologiškų apystovų susitarti bendrais mūsų tautai klausimais, gali tik trugdyti plačiųjų lietuvių visuomenės sluoksnių susivienijimą, tačiau tai neužstelbs mūsų tautos veiksmų vieningumo, nes to vieningumo reikalauja Lietuvos ekonominio, kultūrinio ir politinio gyveuimo reikalai.

Savišalpinėse Argentinos lietuvių organizacijose matome, net Urugvajuje gyvendami visą eilę tarpiškų srovelių, kurios stengiasi panaikinti principinę briauną tarp Nepriklausomos Lietuvos šalininkų ir okupantų stumdomos autonominės Lietuvos. Ši aplinkybė ne tik kad nepadės pergalėti ir realiai išgyvendinti skirtumus organizacijoje, bet greit ateis laikas, kad labiau juos painios ir aštrins. Tikslus aiškinimas savo tautos nepriklausomybės ir laisvės klausimo yra pirmesnė ir svarbesnė sąlyga kievienai organizacijai, be tos sąlygos ir pats savišalpos darbas nebus tinkamai išspręstas.

Bet reikalingo aiškumo nėra ir nebus jeigu argumentacija tarnaus siaurai praktiškiems utilitariškiems sumetimams, jeigu ne tiek tiesos bus ieškoma, kiek stengiamąsi kazujistiškais gudrumais pateisinti tam tikra oportunistinė taktika.

Pirmyn, kariai,
Jauni dragūnai,
Už brangią žemę
Mūs tautos,
Daužykit priešus,
Kaip perkūnas —
Jums kelio
Niekas nepastos-

Pirmyn už vėliavą trispalvę,
Tegul ant Lietuvos plezdės.
Kovoj prieš slibina dvigalvį
Dėl mūsų laisvės ir garbės.

Gerliauskas.

Kur Dingsta Jaunimas

Jaunimo klausimas yra tiek opus, kad juo negali nesirūpinti, tas išeivis, kurs nenori pergyventi skaudžios tragedijos visai artimoje ateityje. Dar mes seniai, kurie esame atvykę iš Lietuvos tebegyvensime, kai lietuvių kolonija bus jau palaiduota vietos gyvenimo aplinkumoje. Jaunimas bus dingęs, dingęs amžinai kaipo sąmoningas lietuvių tautos elementas. Jaunoji lietuvių išeivijos karta gimusi ir augusi Pietų Amerikos aplinkumoje yra liūdnoje ir tragingoje padėtyje. Jos tragedija pasireiškia tame, kad šiuose kraštuose apsigyvenęs tėvas ar motina negali padaryti į savo vaikus tokios tėviškos įtakos, kokią jis galetų padaryti lietuviškos šeimos aplinkumoje. Tėvas ar motina šlubuodami kalba ispanų kalba, o jų vaikai nemoka, arba silpnai moka lietuviškai. Kokia gi gali būti moralė tėvų įtaka į savo vaikus, kuomet jie duodami pamokinimus ar pabardami juos dėl jų blogų veiksmų, kurių pramoksta palaidos gatvės aplinkumoje, į juos kalbėdami vartoja ne savo kalbą o žarganuoja skersai pailgai surankiotų svetimos kalbos žodžių kratiniu. Toks auklėjimas nėra auklėjimas bet auklėjimo niekinimas. Vaikai, savo augimo laikotarpyje, būdami labai jautrūs kalbos ir reiškiamų minčių sklandume, pirmučiausia pastebi tėvų svetimoje kalbcje padaromas klaidas, jų minčių prieštaravimus, pradeda iš to krėsti juokus ir visos tėvų auklejimo pastangos eina niekais. Tėvai piktauja, kad vaikus negalima moraliai nustatyti į tinkamas vėžes, o vaikai, aplinkumos pagauti, tolsta nuo šeimos, nuo tėvų skiepijamos dorovės, sąžiniškumo ir semiasi išminties gatvės vakėzų tarpe. Argi tai ne tragedija? Kas gali pasakyti kad taip nėra? Šis reiškinys yra skaudus ne vien lietuvių kolonijai, bet ir pačiam kraštui, kuriame mes, lietuvių išeivja, gyvename; nes kiekvienos padorios šeimos pareiga išauklėti padorius ir gyvenimui pasiruošusius piliečius. Jei tas atliekama blogai, tai daromas prasižengimas: prieš lietuvių šeimą ir prieš tą kraštą, kuriame esame apsigyvenę.

Turint lietuviškojo jaunimo augimo sąlygas kyla toks klausimas. Ko gi vertas visas tas visuomeninis ir kultūrinis mūsu išeivijos darbas, ko gi verti visi tie mūsų kilnūs užsimojimai, jeigu mes nykstame ir staigiai nykstame vietos aplinkumoje? Visuomeninis ir kultūrins lietuvių išeivijos veikimas yra reikalingas, bet jis turi būti paremtas realybe; o ta realybė yra viena: jei dirbame, tai žiūrėkime kad jaunoji karta augtų normaliose gyvenimo sąlygose, kad ji nesisemtų savo išminties palaidos gatvės aplinkumoje, o galėtų augti pačių tėvų auklėjama. Kad taip būtų privalome rūpintis ir skiepyti tėvams, kad jie rūpintusi mokinti savo vaikus dvi kalbas; lietuviu, tai yra tėvų kalbą ir vietinę kalbą - krašto kalbą, kuriame gyvename. Šis uždavinys yra svarbiausias. Kievienas, kuriam rūpi visuomeninis veikimas, privalome dėti savo darbuotės pagrindan šio uždavinio realizavimą. Jei to nebus daroma, tai visi kiti darbai yra ne kas kitas, kaip vėjo gaudymas su rezginėmis.

Tėvas.

Pastaba:

Sekančiame «Laisvosios Lietuvos» numeryje paliesime, kaip eiti prie jaunuomenės švietimo.

Motina

Nuo jaunų dienelių
Tėvelius mylėsi
Ir kalbos senelių
Neišsižadėsi.

Gimęs tarp lietuvių,
Lietuvą mylėsi;
Vargo valandoje,
Tu nuo jos nebėgsi.

Čia tu bekrutėsi,
Dirbsi prakaituosi,
Žmones pamylėsi,
Jų dainas dainuosi.

Užsiprenumeruokite Chicagos liet. dienraštį

NAUJIENOS

16 pezų Urgvajaus metams.

1739 South Halsted Street, CHICAGO, ILL.

Saviesiems

Braido šaltis pamišusiais žingsniais.
Linksta mėnuo glėbyje naktų.
Tiktai tu — lietuvi nepalinksi
Nei nuo šalčio, anei nuo audrų.

Nesustings tavo rankos prie ginklo,
Kai širdis — lyg Tėvynės dangus.
Mezga vėtros Europoje tinklą —
Tu ir vėtrose būsi narsus.

Ir šis vėjo įniršęs gaudimas —
Juk tavęs nepriverčia drebėt.
Tau jis primena kulkų švilpimą
Ir pasako, kad reikia budėt.

Didžia laisve įpratom kvėpuoti.
Ir vergaut — nei nemanome mes!
Lietuvi, juk tau ginklas paduotas,
Kad prabiltum už mūsų žemes.

Mezga vėtros Europoje tinklą
Ir rikiuoja patrankas sunkias.
Nepaleisk, lietuvi, plieno ginklo —
Tau jį davė tauta į rankas.

Tau jį davė su didele meile,
Su širdim — laisvės vėjuj gyva...
Mūrais žengsim lietuvninkų eilės: —
Amžiais laisve kvėpuos Lietuva!

J. Palionis.

Nors debesys juodi
Saulutę užstojo,
Griausmingi perkūnai,
Vien audros bujojo.

Beširdis likimas
Tėvynę užstojo,
Bet broliai drąsuoliai
Šito neatboja.

Nors priešai žiaurieji
Mūs brolius kankina,
Geležiniais pančiais
Laisvę surakina.

Lietuvis yr drąsus
Ir vargo nebijo,
Nes ateity džiangsmas,
Kad priešus išvijo.

Todėl brangūs broliai
Drąsiai mes kaip vienas,
Reikalaukim laisvės
Mes rytojaus dienai.

Nebūkim išklydę,
Be vilties palikę.
Bet būkime drąsūs
Ir bus mūs laimikis.

Mūsų Dėdė.

TAVO AKYS

Tavo akys — pavasario šventė,
Tavo akys — dangaus šypsena.
Ak, kaip sunku be jų man gyventi —
Mano sieloj be jų — sutema.

Tavo akys, lyg tyrų miražas,
Sužibėjo padangėj manoj.
Širdis liko jų amžinas pažas,
Vien tik jas mini meilės dainoj.

Tavo akys pasaulio platybė,
Šviesus džiaugsmas ir laužo ugnis.
Tavo akys — mirtis ir gyvybė,
Jose visa manoji buitis.

BERNELIUI

Nuskink man baltą rožę —
Priseki prie kasų.
Mes apdainuosim grožį
Saulėtųjų dausų.

Dejonės, vargas, skausmas
Paliks nuo mūs toli.
Krutinėj šviesus džiaugsmas
Ir meilė nemari.

P. D is.

ADOLFAS KAUŠINIS

Vienintelis lietuvis Urugvajuje, turintis Elektros Stoties teises.

Atlieka:

Visus elektros įrengimus ir pataisymus.
Lietuviams Didelės Nuolaidos.

c. Velsen 4470. Malvinas.

Telefonas: -- 40.23.39. —

PETRAS ČIUČELIS

GIRIOS BROLIAI

Specialiai LAISVAJAI LIETUVAI

Kai Gėgžnų Juozas, vikriai peršokęs neplatų sraują upokšnį ir lyg gaudomas vagis besižvalgydamas į visas puse prislinko prie tankiais lazdynais apžėlusios sodo tvoros, švelnutės, pavakario drėgme pakvipę prieblandos, tyliai pasuko ant seno, medžiuose paskendusio Raišių kaimo. Didžiausiu atsargumu Juozas praskyrė tvoros statinius ir lengvu šuoliu įšoko į pirmąjį tankesnį krūmą.

Lengviau atsikvėpęs ir pasijutęs tartum visai saugioje tvirtovėje, gal ne tiek dėl atsargumo, kiek dėl senokai matytos mergaitės, Juozas pradėjo prisiklausyti kaimo aplinkumos, bet veltui jo godi ausis nerimastaujančiai ilgėjosi kokio nors balso. Kapų tyla gaubė kaimą, jo žaliuojančius laukus ir nakties poilsiui besirengiančius pakluonių krūmus. Ši tyla nepaprastai erzino vaikiną ir keldama šimtus įvairių klausimų, švino sunkumu slėgė jo rūpestingą galvą. Juk dar visai nesenai tokiais vasaros vakarais gausdavo visos apylinkės nuo jaunimo dainų ir bernų virkdomos linksmosios armonikos nei kaip neapsileisdavo, nė jauniems naktigonių šūkavimams nė šauniesiems lakštingalų suokimams.

«O gal. Gal jau ir šitą ramiąją bakužę bus pasiekę nenaudėliai, tylomis prašnabždėjo Juozas ir pats kiek nusigando, išgirdęs kaip trakštelėjo užminta sausa medžio šakutė bei tolumoje sutrenkė žemę duslūs vienodi žingsniai. Pajutęs kaip ėmė kaisti jo veidas ir tarsi iš krutinės ištrūkti norėdama suplasto jauna širdis. Juozas mašinaliai nusitvėrė šaltąją automatinio parabelio rankena. Sulaikydamas alsavimą jis atsargiai prasklеidė liaunasias lazdyno šakutes ir akimis nukiįdo per sodą kaltininką surasti.

Bet tai buvo ji, ta pati mergaitė, dėl kurios jis net keli metai kaip vargo šitoje apylinkėj ir nevengė didžiausių pavojų Norėjo tuojau šūkterėti vardu, bet vėl susilaikė lyg norėdamas ilgai ir nepaliaujamai žiūrėti į jos grakščiai lieknę figūrą į tas ilgas auksines kasas, kuriose lengvai žaidė sutingęs pavakarės vėjelis. Susimąsčius, dažnai sustodama ties agrastų krūmokšniais, laisva ir lengvutė, kaip margasis Lietuvos pievų drugelis, ji smulkiais mergaitės žingsniais pamažu slinko sodo gilumon. Va, mergaitė stabteli prie medumi kvepiančių avilių, apsidairo lyg ko netikėto laukdama ir nusiskynus puoštę jezminų rengiasi pranykti už gausiai sužydusių akacijų. Ir kaip ji gražiai atrodo pavakarės prieblandų apsupta, kaip pritinka toji marga sknkutė ir tie balti, kaip sniegas jezminų žiedai. Juozas ir pats nebepajuto, kaip jam ištrūko žodis: «Maryt!

Mergaitė staiga atsisuko ir sustojus sužiūro į lazdynus. Matydamas Juozas, kad ji nemažai išsigando, vikriai išsinėrė iš krūmo ir tekinas pribėgęs nutvėrė jos švelnią mažą rankutę.

«Tai tu, o aš taip keistai pamaniau. Dėku Juozai, kad radai laiko ir atminiai manę su mamyte. Visaip nušnekėdavom. Baisus dabar laikas Juozai, pasakojo ji ir arčiau pažvelgus į vaikiną nusišypso sakydama:

«Bet ir atrodai, Juozeli. Tikras Ulpa ar čigonas. Eisime tuojau, apsiskusi, apsitvarkysi, nes Igno viskas paliko.

«Kaip tai! O kur Ignas? Sakyk Maryt!

«Išvežė, nuleidusi akis negreit ir sklidinu gilaus skausmo balsu atsakė mergaitė.

«Vidurnaktį, kaip koki plėšrų žmogžudį ar dar niekingesnį, pusnuogį ir sukruvintą išvežė. Buože šautuvo ir mamytę partrenkė į aslą. O, kaip baisu Juozai. Atrodo, kad ir dabar stovi mano akyse, tas šlykštus, idiotinio raupuoto veido ir atpikrių akių barzdotas gyvulys. Jis mušė mano seną motinėlę, spardė ir už plaukų draskė mane. Klausinėjo ir apie tave, apie kitus. Vargšas mano broliukas, vos girdžiamai pasakė Marytė nukreipdama savo žvilgsnį į priešingą Juozui pusę, bet jis aiškiai pastebėjo, kaip kelios tyros ir spindančios ašaros skubiai nuširito per jos pilnus raudonus veidus ir dingo vešliojoj sodo žolėj.

«Nesisielok Maryt, raminančiai prasitarė Juozas. «Kaip nieko amžino nėra, taip ir ši kruvinoji vergija nebus amžina. Pakentėsim. Šitoji kančia ir brolių kruvinoji auka, kaip ugnis auksą, atskirs tikruosius Lietuvos vaikus nuo visaip pūdžiusio ją balasto. Bus visai nauja, tiktai lietuvių Lietuva, laisva, surinkusi savo žemes ir savo tikruosius vaikus, išblaškytus po platų pasaulį, kalbėjo Juozas.

«Kad gi taip greičiau įvyktų, negarsiai atsakė mergaitė ir patylėjus pridūrė: «Pakarto tokių neaiškumų ir baimės perpildytos dienos, net ir likę gyvuliai jaučia krašto nelaimę. Kaip man malonu, kad nors tu aplankiai mus. Manėm, kad gal ir gyvas nebesi, gal niekad nebeužeisi. Tavo gyvenimas ir taip dideli nuolatiniai pavojai vertė taip pagalvoti, Juozai. Džiaugsis mano senoji».

«Niekus Maryt kalbi. Ir lavonas mano atrastų kelią į tavo bakužę. Tu man geriau pasakyk, ar nepažinai nors vieno iš dalyvavusių Igno arešte? Nemanau, kad vieni okupantai būtų drįsę pamiškėmis slankioti.»

«Taip, atsakė ji. «Buvo Kastanauskų Kazys ir Paklimbalio Laužadis».

(Tęsinys sekančiame numery.)

K. AUGLYS

Dėl Laisvės

— Neverk motin, turiu eiti, draugai laukia Sugrįšiu. nepražūsiu.

Tai buvo paskutiniai jo žodžiai pasakyti motinai

Nusišluostė motina ašaras, palaimino sūnų ir drebančiomis lūpomis pakartojo sugrįši?! Be to dar paklausė—ar nešalta, sūnau mano?

— Ne atsakė ir nužygiavo į vieškėlį.

Lauke sutemos. Žvarbus vėjas kaukia ir blaško sniegules.

Išėjo kovon. Kovon su tautos pavergėjais — Kankintojais. Kovoti už laisvę, kilnu, gražu, bet kartu sunku ir pavojinga.

Oras blogas. Sninga. Rūbai šlampa nuo sniego, kas kartą darosi sunkiau, be' reik pasiekti stovyklą. Pareiga šaukia, draugai laukia.

Pagaliau, pasiekia stovyklą. O, negalvokit kad tai kokia, milžiniška stovykla iš tūkstančių palapynių. Ne, tai, sena, apgriuvusi, aplūžusi pirtis, pastatyta miško pakraštyje.

Čia gyvena dešimts žmonių. Nematavom mes oro talpos kubiniais metrais ir nereikalavom jokių patogumų, buvom patenkinti tuo, ką turėjom.

Kasdieninis mūsų darbas, buvo žvalgyba, susižinojimas su kitais postais ir pats uždavinys — naikinimas priešo..

Jau buvome sunaikinę keletą priešo maisto ir drabužių, sekvestruotų iš apylinkės gyventojų. Dalį pasimdavom sau kitą dali sunaikindavom — padegdami' kas žinoma negesinant lengvai sudėga.

Viskas ėjo kuogeriausiai. Gerai išžvalgydavom — lengvai laimėdavom. Su liūtais nesigrūmėm, bet tigrus nugalėdavom

Jau buvome sunaikinę keliolika transportų, jų tarpe maisto drabužių ir ginklų. Ginklų turėjome apsiginkluoti nuo dantų iki kojų. Viskas buvo gerai paslėpta.

Mūsų eilės šiek tiek buvo praretėję nuo priešo kulkų

Visuomet kovojom žinodami kad reiks žūti bet ne nelasvėje būti nukankintam

Geriau žūti garbingoj kovoj karžygiu, negu lepšiu Žinojom, jei apsiginsim, laimėsim, gali likti gyvas, bet patekti į nelaisvę — mirtis.

Buvo vasaris, dienos dar šaltos, naktys dar šaltesnės. Buvom nuvargę nuo šalčių, laukėme šilumos pavasario.

Surinkę žinių, kad priešas veš sprogstamos medžiagos, prisirengėm ją išsprogdinti.

Jis buvo apsiėmęs atlikti tą uždavinį. Apsiginklavęs granatoms iškeliavo kelionėn. Kaip visuomet, linksmai atsisveikino ir iškeliavo. Kelionė, klampus sniegas, be to šarvuotė labai nuvargino, šiaip taip pasiekė numatytą punktą. Pasislėpė, pailsėjo ir laukia. Laukti ilgai neteko, praėjo pora valandų ir pasigirdo tolumoj ūžimas. Dar keliolika minučių ir tolumoje pasirodė sunkvežimis, kurį sekė dar trys. Pradėjo artėti.

Posūkis buvo apaugęs krūmokšniais, tad buvo gera vieta, mažai pastebima.

Plentas buvo užpustytas, tad sniegas buvo iškastas. Kad gauti minutę laiko jis buvo apgriovęs šiek tiey sniegą, be to posūkis.

Atvažiavę sunkvežimiai sumažino, greitį prie posūkio, be to sniegas! — Palengva pradėjo, kopti sniegą. Pirmas jau buvo pravažiavęs, važiavo antras, kiti du stovėjo ir laukė savo eilės bet jiems neteko toliau eiti. Atskaitė dvidešimts, — vienas, du dvidešimt trys — kurtus sprogimas, kurį palydėjo žemę drebinantis trenksmas ir viskas nutilo.

Sprogimas girdėjosi plačioj apylinkėj. Detonacijos būdu sprogo visuose sunkvežimiuose esanti sprogstamoji medžiaga.

Viena sunkvežimio lingė pervėrė jam krutinę ir niekas nežinojo kas jis bei iš kur, žinojo tik jo vieni draugai.

Taip; jam nešalta, nes jis pats atšalo ir sustingo sniege.

Nors motina laukia savo sūnaus, žadėjusio sugrįžti, bet jis nebegrįš niekad.

Apylinkė girdėjo giedrų rytą trenksmą, o tas trenksmas skelbė kraštui, kad už tautą dar vienas jos sūnus mirė.

P-lė Onytė Mockutė

Pagarsėjusi mūsų kolonijos dainininkė, kuri sekmadienį, vasario 18 d., Lietuvos Nepriklausomybės minėjime dainuos mūsų skambiasias dainas, akampanuojant žymiam vietos muzikui, p. Rikardui Mundillan.

Vienybės Ardytojai

Ar randasi šiandien bent vienas lietuvis kuriam nerūpėtų Lietuvos likimas? Manau, kad ne! Kur tik sutiksi tautietį, jis tuojaus teiraujasi: «Kas naujo apie Lietuvą?».

Žinoma, tas smalsumas, gaudant žinias apie Lietuvą, ne visuomet pasireiškia nuoširdumu, nes pasitaiko ir tokių, kurie norėtų kad Lietuvą būtų valdoma Rusijos autanominės respublikos pavidale. Tokie net visaip stengiasi pateisinti visiškos Lietuvos Nepriklausomybės nereikalingumą, kartais tiek naiviais įrodinėjimais jog tiesog stebėtis reikia klausant didžiausias nesąmones, kaip tai «aš po rusais gimiau, prie rusų buvo viskas pigu» ir panašiai.

Kaip rusų monarchistai turėjo savo šalininkų lietuvių tarpe, nenorinčių Lietuvos Nepriklausomybės, taip lygiai jų turi ir bolševikai, ypač po to, kuomet tapo nustumtas į šalį tarptautinis darbininkų susivienijmo obalsis —Visų šalių proletarai, vienykitės!, kartu atmetant darbininkų internacionalą ir paimant aiškiai tautiniai imperialistinę carų politiką, įvedant naujame Rusijos himne Stalino garbinimą it caro. Abejuose himnuose aukštinami asmenys, o ne darbinikija, toji pasaulio gėrybių kūrėja.

O vis tik keista, kuomet matai lietuvį, skaitantį dabartinę Rusijos politiką, darbininkų politika dargi «kairiająjam visai nesvarbu, kad toji darbininkiška politika», darbininkus laiko tiktai tam tikra fizine jėga — kaip arklį vežimui arba plūgui traukti.

Kas kovoja prieš vergiją abelnai, tiems nepakančiama vergiją nei nacių, nei rusų. Giriant vieną vergiją, o peikiant kitą, logiškai reiškia norą pakeisti vieną vergiją kita vergija

Tai vienybės ardytojai kovoje už Lietuvos, o kartu ir visos žmonijos laisvę ir nepriklausomybę.

Niekas neskaito kova už laisvę 1572 m. rugpiūčio 24 d. naktį suruoštas skerdynes Paryžiaus protestantams, žinomas šv. Balramiejaus naktimi. Tai buvo didžiausia Prancūzijos gėda, o ne kova už laisvę.

Panašias skerdynes, 1568 metais Caras Žiaurusis buvo suruošęs savo opozicijos žmonėms, kurios slaptoji policija, žinoma «apričniki» vardu, naktimis piovė, kaip gyvulius skerdykloje.

Ar ne tą patį šiandien daro bolševikai ir naciai? Ar nepriseis ir jiems atsakyti prieš jų pačių tautos teismą.

Julijonas Jazauskas.

Lietuvaitės

Vasario mėnesis lietuvių tautai yra labai reikšmingas.—1918 metais Vasario 16 d. pasirašytas Nepriklausomos Lietuvos aktas. — 1919 metais vasario 7 d. įvyko pirmosios kautynės su bolševikais—rusais ties Kėdainiais.— Tų pačių metų vasario 9 d. žuvo pirmasis lietuvis savanoris karys Lukšys.— 1919 m. vasario 13 d. Alytuje žuvo pirmasis karininkas A. Juozapavičius.— 1930 m. vasario mėn. naujasis tiltas ties Alytum per Nemuną, kur šis karžygis žuvo, pavadintas Juozapavičiaus vardu.— 1920 m. vasario 16 d. Kaune buvo atidarytas Universitetas.— 1932 m. vasario 16 d. Telšiuose buvo atidarytas "Alkos„ muziejus.— 1927 m. vasario 16 d. pasimirė mokslininkas ir Lietuvos patriarchas, Dr. Jonas Basanavičus kurio dvasia mūsų tautoje ne tik liko gyva. bet ji išbujojo ir sutvirtėjo.

Šis saulės persilaužymo, vasario mėnuo Lietuvai yra perėjimo iš vergijos į laisvę simbolis.

Lietuvaitės! Minėdamos Vasario 16—tąją pagalvokime ir pamatysime, kad tik organizuotos tautos nugali didžiausius sunkumus. Įstokime narėmis į Urugvajaua Lietuvių Kultūros Draugiją. skaitykim žurnalą "Laisvoji Lietuva» ir pratinkimės jame bendradarbiauti.

Genė Pagarauskaitė-

Edvardas Grėbliūnas.

Vienas iš susipratusių ir gerai lietuviškai kalbančių Urugvajaus lietuvių jaunuolių. Vasario 18 d. š. m., «Kultūros Draugijoj» c. Rio de Janeiro 4001 Cerro, jis vaidina senovės lietuvio kario rolę.

Kas Juos Laukia

Šiame moderniškame kare naudojami ne vien moderniškí ginklai, bet taip pat ir moderniški propogandos būdai. Atsirado «penktos kolonos, kislingai» ir panašios mandrybės, kurių siekiamas tikslas pateisina net ir pačias biauriausias priemones, kaip tai terorą, talkininkavimą priešui už Judos grašius, «iškilmingą» valstybės išdavimą ir t.t.

Dauguma iš vokiečiais užimtų kraštų, kaip Belgija, Olandija, Norvegija ir kitos, turėjo nemažą skaičių rudųjų kislingų, gi Pabaltijo valstybės pasirodė gausingos raudonaisiais kislingais.

Nelaimingos tos tautos, bet už vis nelaimingiausia yra mūsų tėvyné Lietuva, nes ji turi ir raudonuosius ir ruduosius kislingus, kitais žodžiais tariant, vokiško ir rusiško imperializmo agentus.

Keista ir liūdna darosi, kai žmogus, tik ka buvęs geras patriotas ir praktikuojantis katalikas, moderniškos propogandos pagautas, ūmiai virsta desorentuotu, net fanatišku Lietuvos priešų agentu, pasirengusiu kažin ką bepadaryti dėl tos virvės, kuri išmuilinta laukia jo paties kaklo.

Kodėl? Tenka manyti, kad vieni tais šuntakiais nuėjo dėl savo tamsumo, kiti dėl asmeniško pasinaudojimo — nešvaraus biznio, treti dėl savo palinkimo ir pačiam šetonui tarnauti, dar kiti dėl taip vadinamo «idėjinio susipratimo», privedusio prie akių užmerkimo ir savystovaus protavimo praradimo.

Yra ir daugiau priežasčių, gaminančių ruduosius ir raudonuosius kislingus — tai politinis ir asmenis kerštas.

Kaipo gyvą pavyzdį, čia suminėsiu vieną gana charakteringą faktą. Prieš 15 metų į čia atvyko tūlas lietuviško kaimo kriaučiukas, kuris Lietuvoje tesuprato alksnio kriukin išrašytą metrą ir ištrepenti rasodas. Bet pasikalbėk ir susikalbėk tu dabar su šituo žemaitiškų kaimų «inteligentu», kuris ne tai, kad Juan C. Gomez reziduoja, bet jau nuduoda išmintingesnį ir už Salamoną.

Tik atvykęs kriaučiukas buvo nepaprastai «nobažnas» žmogus. Jis net ir šiokiomis dienomis apvaikštinėjo «stacijas» po bažnyčią, nuolat ėjo išpažinties ir gausiai aukojo bažnyčiai, su paniekinimu žiūrėjo į parmazonus. Bet kartą ėmė ir prisiplakė prie kriaučiuko vienas mėlyno kraujo lenkas, kuris išviliojo iš jo 300 dolerių. Vietoje ieškoti tiesos kur rei kalinga, kriaučiukas užsirūstina ant Dievo, ima plūsti bažnyčią, Lietuvą ir strimgalviais nudarda pas bolševikus garbinti Staliną, užkabinėdamas ir šnairuodamas į kiekvieną padorų lietuvį, kuris tik aklai netiki Stalino neklaidingumui ir šventumui.

Kas buvo tame kaltas, nėra jau taip sunku suprasti. Jei tas vargšas, žemaitiško kaimo kriaučiukas būtų buvęs nors kiek prasilavinęs, nors kiek savygarbos ir pajautimo žmogaus vertybės turėjęs, jis nebūtų, kaip ir paskutinė dvasios mizerija atsigulęs ant pilvo prieš jam lygaus stažo bolševikus, nekeiktų nei savo gimtosios žemės nei kitko.

Tas kriaučiukas yra gyvas vaizdas visų mūsųjų, tariamų bolševikų, kurie ne kitais keliais atsidūré raudonųjų kislingų eilėse, taip pat supranta savo vertybę ir ypatingai stiprūs nelogiškai galvoti ir manyti, kad tik rusas ar prūsas laimingais juos padarys.

Kiekvienam padoriam, sąmoningam ir demokratiškai nusiteikusiam lietuviui yra tas pats kruvinas diktatūros slibinas, ar jis ruduoju fašizmu ar raudonuoju komunizmu dažytas būtų.

Liūdnas šiandien mūsų brolių likimas savo žemėj, liūdnas ir pačios Lietuvos, bet dar liūdnesnis likimas laukia ruduosius ir raudonuosius kislingus, nes už Judo grašį pirktų išgamų niekas negerbia. Juos jau likviduoja Hitleris, likviduoja ir Stalinas. Neabejokime, kad ir dabartiniai Lietuvos graboriai, atlikę Mauro rolę nueis Angariečio, Vilūno ir Matulaičio keliais.

Ig. Daunoras.

PIRMYN, KUOMET NEGALIMA!

— Laisvosios Lietuvos —, pirmieji prenumeratoriai ir rėmėjai:

Juozas Miklovis ir $ 0,50 paramos
J. Ceslinskas
Juozas Musteikis
K Černauskas
J. Garmašauskas
Petras Žukelis
Stasys Pagarauskas ir $ 0.50 paramos
Vl. Jaskelevičius
Lucinas Žižiūnas
Jonas Pinkevičius
Alizas Veta
Juozas Uža
Petras Toliušis
Vladas Baliukas
Petras Kuraitis
Vincas Kuraitis
Ignas Stungevičius
Pranas Mikėnas
Pranas Totilas
Alfonsas Klimas
Jurgis Graibus.
Ona Kasparienė.
Kazimieras Čibiras - Verax.
Vincas Stepanionis.

LIETUVIS URUGVAJUJE

Visi Urugvajaus Lietuviai Kalba,

Kad šeimos, pavieniai, jaunimas ir suaugę, mūsų darbininkai, biznieriai, profesionalai bei intelektualai, dalyvauja LIETUVOS NEPRI — KLAUSOMYBĖS minėjime, kuris įvyks sekmadienį, vasario mėn. 18 d. š. m. 4 val. po pietų, «Kultūros Draugijos» patalpose, calle Rio de Janeiro 4001, Cerro.

Bus suvaidintas istorinis paveikslas «Vytautas Kalėjime». Pamatysite čia, kaip senovės lietuviai dėvėjo, kaip jie galvojo ir kaip mokėjo aukotis Tėvynės laisvei bei jos gerovei. Išgirsite įdomias prakalbas, lietuvių liaudies dainas, mažųjų lietuviukų gražias deklamacijas ir daug kitų įdomių įvairumų.

Laukiama daug lietuvių iš Urugvajaus provincijų ir iš Argentinos. Tai bus ypatingai lietuviškas tikrųjų lietuvių suejimas. Čia išklausysime įdomią patriotinę programą, pasidalysime mūsų sielą slėgiančia Lietuvos tragedija ir pasitarsim jos gelbėjimu bei dideliame savųjų būry patriotinėj nuotaikoj praleisime laiką.

Gerbiamieji tautiečiai prašomi nesivėluoti, nes programa prasidės punktualiai 4 val. po pietų.

«KULTŪROS DRAUGIJOS» NARIŲ ŽINIAI

U. L. Kultūros Draugijos visuotinis metinis narių susirinkimas įvyks sekmadienį, vasario 24 d. š. m. 3 val. po pietų, draugijos patalpose, c. Rio de Janeiro 4001, Cerro.

Kadangi bus renkama šiems metams draugijos valdyba ir svarstomi ypatingos svarbos draugijos bei spaudos reikalai, todėl prašomi punktualiai dalyvauti. Susirinkimo nutarimai bus laikomi teisėtais, nežiūrint atsilankiusiųjų skaičių.

Sekretorius.

Supažindink su žurnalu «Laisvoji Lietuva» savo draugus ir artimuosius pažįstamus.

«LITUANIA» URUGVAJUJE

«Kultūros Draugijos» pirmininko, gerb. Juliaus Jazausko visuomene iniciatyva ir rūpesniu, vyriausioji Montevideo priemiesčio «Casabó gatvė bus pavadinta «Lituania».

Teko patirti, kad šitos gatvės atidarymas bus oficialus ir iškilmingas. Tenka lietuviškai padėkoti gerb. Jazauskui už tokius jo žygius, kurie kelia Lietuvos vardą ir teikia garbę mūsų kolonijai.

Reporteris.

ATVYKS GARBINGAS SVETYS

Gavome tikrų žinių, kad žinomas lietuvis rašytojas ir knygos «Lituania entre fuego cruzado» autorius, gerb. Kazimieras Čibíras artimoj ateity mano aplankyti Uruvajaus lietuvių koloniją. Malonus ir laukiamas svetys atvyksta arčiau pažinti mūsų kolonijos rūpesčius ir mūsų darbą už Tėvynės laisvę.

UŽUOJAUTA

Sunkiai sužeidus Prancūzijos fronte Amerikos kareivį ir mano pusbrolį, gerb. A. Maskoliūną, reiškiu brolišką užuojautą jo moterei Joanai bei jo tėveliams, o jam pačiam linkiu greit ir laimingai pasveikti.

Petras Korkuzas.

PROGA PRAMOKTI

Jauni lietuviukai priimami mokintis tipografo, minervisto ir bendrai spaustuvės amato, «Kultūros Draugijos» spaustuvėn.

Kreiptis kasdien į spaustuvę, calle Rio de Janeiro 4001.

Birutė Šleivytė

Gabi lietuviukė deklamatorė, kuri su naujais eilėraščiais pasirodys Vasario 16 minėjime, «Kultūros Draugijos» salėje.

Lietuvis Argentinoje

IŠ ARGENTINOS LIETUVIŲ KOLONIJOS

Lietuvai Išlaisvinti Centras Argentinoje prie kurio priklauso visos tautiškos ir katalikiškos organizacijos, su Lietuvos Ministru, Dr. K. Graužiniu priešakyje reugia nepaprastą Vasario 16 minėjimą. kuris įvyks 18 d. vasario mėnesio (sekmadienį) 4 val. po pietų, gražiame ir dideliame salione, gat. Luis Saenz, Peña 242 (tik pusantros kvadros nuo aikštės Kongreso) Buenos Aires. Programoje dalyvauja Šv. Cicilijos Choras muz. kompozitoriaus V. Rymavičiaus vadovaujamas ir kitos kolonijos meno jėgos.

Į minėjimą yra pakviesti draugingų Lietuvai valstybių bei tautų atstovai, vietos spaudos atstovai ir fotografai. Tokiu būdu tikimasi, kad šių metų Vasario 16 minėjimas sutrauks visus tenykštės kolonijos tikrus lietuvius, savo tėvynę Lietuvą gerbiančius, sustip rinti lietuvišką dvasią ir pasiryžti kovai už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę.

Be to, Vasario 16 proga, Lietuvai Išlaisvinti Centras Argentinoje parašė santrauką iš lietuvių tautos istorijos ir ją multiplikavęs išsiuntinėjo visiems Argentinoje egzistuojantiems spaudos organams.

Taip pat Vasario 16 proga bus atlaikytos iškilmingos pamaldos (18. II. 1945) už Lietuvą Aušros Vartų Bažnyčioje, gatv. Mendoza 2280, Avellaneda.

J. Salunaitis.

Supažindink su žurnalu «Laisvoji Lietuva» savo draugus ir artimuosius pažįstamus.

«SUSIVIENIJIMO» SUVAŽIAVIMAS

Sausio mėn. 20 d. 1945 m. įvyko visuotinis metinis «Susivienijimo Lietuvių Argentinoje» atstovų suvažiavimas. Kadangi, dėl nekurių sąlygų savo kandidatūras atsiėmė, ilgametis ir ypatingai veiklus tos draugijos pirmininkas, Genrikas Šimkūnas ir jo pavaduotojas, Jankauskas, tai suvažiavimas išrinko naują valdybą.

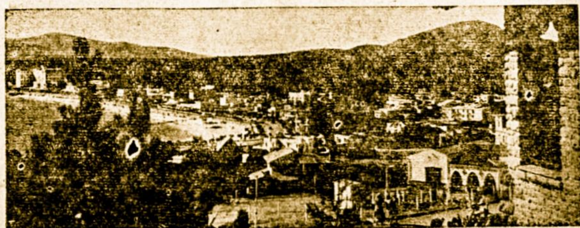
Naujuoju draugijos pirmininku, gerb. Juozas Každaila, o vicepirmininku Albinas Arlauskas. Abu gero vardo ir plačiai pažįstami Argentinos lietuvių tarpe, taigi reikia manyti, kad jie savo pareigas atliks kaip reikalauja «Susivienijimo» garbė ir jo gerovė.

«Susivienijimas» dabar turi 411 narių ir $ 1.1.45. Sirgusiems savo nariams, draugija praėjusiais metais išmokėjusi $ 2.618 ir pomirtinių $ 300.

Baigdamas noriu pastebėti, kad jei dabartinis «Susivienijimas» išaugo į rimtą organizaciją, įsigijo vertingą nuosavybę ir maž daug išsilaikė savo principuose, tai priklauso buvusio pirmininko, gerb. Šimkūno asmenybei. Jis ir kritingiausiais momentais mokėjo draugiją išvesti iš klampynių, o jų buvo labai gausiai. Savo laiku «Susivienijimą» bandė užgrobti lituviški Stalino šarančiai. Jie ir pirmininku buvo pasistatę komunistą Venskūną, skandalingai nunešusį «Rytojaus» spaudos, preso ir namų fondą. Prie io sliūgino ir dar tebesliūgina, be jokio produktyvio darbo parazitaujanti, nesamų klūbų ir bolševikiškų pilietybių čempionai, kad kokį pezą išlupus.

Naujajai «Susivienijimo» vadovybei irgi teks pakelti panašių kliūčių. Greita ateitis parodys, kaip ji tuo atvėju orentuosis ir tuomet galėsime išsamiai kalbėti. Reikia tikėtis, kad naujasis pirmininkas, p. J. Každaila bus vertas savo pirmtakūno.

Veteranas.

Vienos Iš Gražesniųjų Urugvajaus Maudyklų — Pocitos. —

Į šias ypatingai gražias ir turinčio gydomos ypatybės vandens maudykles, suvažiuoja iš visos Pietų Amerikos daugybė vasarotojų.

Lietuvis Argentinoje

LIETUVIŲ SPORTAS ARGENTINOJE

Prie «Susivienijimo Lietuvių Argentinoj,» į u'kuris laikas, kaip gražiai ir pasekmingai veikia jaunuolių «Sporto Klūbas.» Draugijos vadovybė jam įrengė patogią aikštę, o drabužius ir reikiamas sportui priemones jaunuoliai yra patys iš anksčiau įsigyję.

Į Klūbą yra įstojęs gausus būrys gražaus ir susipratusio lietuvių jaunimo, kuris ne tik sportuoja, bet labai daug padeda suaugusiems scenos darbe.

Kad šis klūbas taip progresavo, tai labai daug kreditų priklauso ilgalaikiui jo vadovui, gerb. Albinui Arlauskui, kuris dėl tam tikrų priežasčių iš pirmininkavimo pasitraukė.

1945 metams, visuotinis sportininkų susirinkimas išsirinko valdybą iš šių asmenų: S. Šiaučiūnas, G. Simonavičius, Elvira Murauskaitė, Olga Arlauskaitė, A. Mogila ir Alda Varpukevičiutė. Klūbo sporto instruktoriais:Vincas Sajauskas ir O Tepferis.

Gal tai bus vienintelis lietuvių sporto klūbas visoje Pietų Amerikoj, kuriam kaipo tokiam tenka linkėti geriausių pasisekimo ir sutraukimo į narius viso jaunimo.

VEDĖ VEIKĖJAS

Plačiai žinomas Argentinos lietuvių veikėjas, buvęs Sporto Klūbo pirmininkas ir paties «Susivienijimo» centro sekretorius, gerb. Albinas Arlauskas, vasario 3 d. š. m. apsivedė su p-le A. Zvirinaite, kurių gražios vestuvės įvyko «Susivinijimo» bustinėj. Jaunavedžiams linkim laimingo šeimyninio gyvenimo.

PADIDĖJO KOLONIJA

Buenos Aires lietuvių kolonija šiomis dienomis dar padidėjo vienu mažu piliečiu, nes patriotinio lietuvių darbo rėmėjų, gerb. Paršelių šeima susilaukė antro sūnaus.

Teauga laimingai, Lietuvos garbei ir savo tėvų paguodai.

Argentinos Lietuviai!

Rašykite žurnalui «Laisvoji Lietuva» iš jūsų kolonijų, organizacijų ir kovų prieš okupantus. Siųskite savo organizacijų, žymesnių įvykių, atskirų veikėjų ir jaunimo paveikslus, kuriuos talpins, už klišes apmokėjus. Supažindinkit su žurnalu savo draugus bei pažįstamus ir paraginkit juos užsiprenumeruoti. Tebūna mūsų tarpe lietuviška vienybė!

TIPINGOJI BRAZILIJOS LIAUDIES MOKYKLA ATVIRAME ORE

Ne tik primityvėse Braziljos Mata Groso džiunglėse, bet ir Urgvajaus parubežy, šitokių mokyklų gausiai matosi į kurias mažieji, iš vergijos laikų užsilikusių negrų vaikučiai renkasi, graužti jaunais dantimis stebūklingąį mokslo granitą.

Vasario 16-os

MINĖJIMĄ

Rengia Kultūros Draugija Savo Patalpose, calle Rio de Janeiro 4001. Villa del Cerro. Sekmadieni. vasario 18 d. 1945 m. 4 val. po piet, visi lietuviai, kurie linki gero ir laisvės kankinamam ir žudomam savo gimtajam kraštui, renkasi i šį grandiozinį minėjimą.

LIETUVA KREMLIAUS KALĖJIME

Azijatinėms Stalino ordoms užpludus Lietuvą ir pradėjus plėšti bei žudyti lietuvius, Argentinos lietuvis dailininkas Rimša nupiešė šį paveikslą.

PAVERGTOJ LIETUVOJ

Švedijos bei Šveicarijos žiniomis, o taip pat pabėgusių lietuvių pasakojimais, tai dauguma Lietuvos, Latvijos ir Estijos vyrų yra pabėgę i miškus ir rodo visai rimtą priešinimąsi bolšsvikams, ypatingai kruviniesiems čekistams, kuriuos sudaro žydai ir visoki Rusijos azijatai.

Pabėgę į miškus ir neprieinamus pelkynus, Pabaltijo vyrai yra gerai ginkluoti, disciplinuoti ir veikia nedideliais būreliais. Jie visi klauso vieno generalinio štabo ir savo vyriausiu uždaviniu laiko, padėti civiliams gyventojams ginti savo gyvybę bei paskutinę duoną nuo raudonųjų banditų. Jų eilėse yra labai žymus skaičius ir raudonarmiečių, kurie vienaip ar kitaip yra ištrūkę nuo sušaudymo. Jie tatai ir yra aktyviausi, geriausi keršytojai čekistams bei sunkiausių uždavinių vykdytojai. Be šito, rusiškieji mirties dezertirai, turėdami draugų raudonosios armijos daliniuose, stengiasi ir lietuvius laisvės kovotojus suvesti i glaudesnį kontaktą su raudonarmiečiais. Tai gerai mato ir supranta pasek mes Lietuvos egzekutoriai, dėl to ir deda pastangas, kad prieš pavasarį apgniužinus lietuvių laisvės kovatojų judėjimą. Raudonieji «galvariezai» puikiausiai žino, kad išaušus pavasariui ir Lietuvos miškams pilnai sužaliavus, lietuvių laisvės kovotojų veikla žymiai sustiprės ir keliariopai bus pasekmingesnė.

Ir dabar jau įvyksta formalūs ir kruvini laisvės kovotojų susirėmimai su raudonaisiais egzekutoriais. Taip neseniai atsitiko Perlojaus miestely. Septyni girti čekistai mėgino vidurdieny išgėdinti 16 metų mergaitę, Vaitulevičiutę. Tėvui šokus dukterį ginti, ji buvo mirtinai peršautas. Triukšmą išgirdę subėgo kaimynai, bet biaurieji okupantai, nepasakę skirstytis, paleido kulkų lietų tiesiai i minią. Kilo baisus triukšmas ir mirtinai peršautų bei mirštančių vaitojimai. Minia užsidegė kerštu, tuojau atsirado ginklų ir taip pat ugnimi atsakius, įdūkę dzūkai puolė atakuoti savo inkvizitorius. Pajutę karšta «rojaus demokratai» leidosi bėgti, bet beišbėgo tik trys. Pavakary, maskoliai surinkę didesnį «galvariezų» būrį, atvyko padaryti masinę skerdynę, bet prie miestelio mūsų dzūkai apipylė maskolius kulkų lietumi. Įvyko formalus, net 4 valandas užsitesęs mūšis ir budeliai buvo priversti pasitraukti.

Pasišaukę kariuomenės, su tankų ir kanuolių pagalba, čekistai įsibrovė miestelin, bet jie neberado nė vieno tinkamo vyro. Tie išėjo į laisvės kovotojų eiles giriose. Maskoliai berado senelius, moteris ir kūdikius, kurių 120 kardais sukapojo rinkoje.

Kaip gyvena ir veikia mūsų broliai Amerikos šiaurėje

DĖL BOLŠEVIZMO SIAUBO LIETUVOJE

Amerikos lietuvių laikraščiai. kurie žinių gauna iš Lietuvos per Švediją ir Suomiją, rašo, kad kruvinieji Maskvos budeliai, keršydami už lietuvių sukilimą prieš juos, jau spėjo išžudyti visus lietuvius: Vilkavišky, Tauragėj, Alytuj, Utenoj, Šiauliuose, Rokišky, Kedainiuose ir Biržuose. Likę tik žydai ir bolševikams ištikimieji. Nepernešdami baisiųjų skerdynių, kaimų deginimo ir įsiutusio naikinimo, viso tai, kas nors kiek primena Lietuvos Nepriklausomybę. daugelis lietuvių žudosi patys, kad nepatekus į raudonųjų banditų nagus.

Kad nukreipti pasaulio domę nuo baisaus beginklių žmonių žudymo, Kremliaus sad'stai tai daro vokiečių sąskaiton. Kiek jie neišžudo bet skelbia, kad tai naziai įvykdę Sakoma, kad smulkūs lietuvių žudymo sąrašai buvę paruošti Maskvoje. žymiai anksčiau, negu čekistai atsekė i Lietuvą paskui raudonąją armiją. Kad tai tiesa, galim ir iš to fokto spręsti, kurį visi gerai atsimenam. Rusams dar toli esant nuo Vilniaus, raudonasis kislingas Paleckis, per Maskos radiją paskelbė, kad naziai išžudę Vilnijoj 100.000 lietuvių, Utenoj 10.000 ir t.t. Mes gerai žinom, kad naziai tiek valdžios, tiek teroro formoj nieko nesiskiria nuo savo vakarykščių draugų iš Maskvos, o taipgi žinom, kad kislingas Paleckis tupėdamas Maskvoje negalėjo suskaityti nazių aukų. Jam to ir nereikėjo. Maskoliški žvalgybininkai jau seniai buvo sudarę planą, kur ir kiek lietuvių turės sušaudyti, iš kur ir kiek turės ištremti į Sibirą ir Paleckiui tik perskaityt davė, pranešant, kad taip naziai padarę.

NORĖTŲ PRIPAŽINIMO

Amerikos lietuvių savaitraštis «Keleivis» rašo, kad raudonieji Lietuvos kislingai yra labai susirūpinę, kad Amerika juos pripažintų kaipo teisėtą Lietuvos valdžią. Dėl šito «Keleivis» pastebi:

«Bet jie negali turėti savo atstovybės Washingtone, nes Washingtonas nepripažįsta bolševikų okupacijos Lietuvoje Prezidento Ruzvelto pareiškimu, Lieuva neteko savo laisvės tik laikinai. Karui pasibaigus, ji vėl bus laisva ir nepriklausoma valstybė Dėlto Washingtonas pripažista p. P. Žadeiki kaipo tikrąji Lietuvos atstovą Tovarščiui Gedvilai Washingtono durys uždarytos

Tuo pačiu klausimu populiarusis lietuvių dienraštis «Naujienos» sako: «Tai yra bolševikų propaganda ir, kaip paprastai, paremta nebutais dalykais Vadinamas užsienio reikalų komisariatas, kuri Maskvos pakeista konstitucija leidžia turėti sovietų respublikoms, yra grynas «humbugas,» nes nė viena tų vadinamų «respublikų» neveda ir negali vesti savarankiškos užsienio politikos. Už tokią ereziją, Maskva sušaudytų visą tokios «nepriklausomos» respublikos valdžią.

Atvykę iš užsienių ir vietos vasarotojai, maudosi gražiose Montevideo maudyklėse, «Carrasco,» kurias ypatingai myli lankyti Argentinos svečiai.

-Laiškas Iš Rojaus-

Sveikas, mielas dėde,
Matjošiau Vilkeli —
Sumaniau pabrėžti
Dėl tavęs laiškelį

Jau senai norėjau,
Aš tau parašyti,
Lietuvos naujienas
Smulkiai apsakyti.

Apie tai kaip Fricas,
Šaudė «robavojo»
Ir nuo bolševizmo,
Visus «ratavojo».

Kaip jisai mokėjo
«Butter, špek» surasti,
O mus tiktai varė,
Griovius, balas kasti.

Bet dabar tai rojus,
Dėl mūsų kiekvieno,
O Rakmilkos Maušai
Betrūkst paukščio pieno.

Nebliko nei «duko»,
Iš laikų Smetonos,
Sykiu nebeliko
Nei vargšų nei ponų.

Pasakyk lai visi
Urugvajuj žino,
Kad mus «išliuosavo»,
«Genijus» Stalino.

Rojuj, dabar darbo
Niekam nebestoka,
Tiktai, kad už darbą,
Kaip ir nebemoka.

Bulvės tai pranyko
Kviečius konfiskavo
Rugiai, žirniai, pupos
Kažkur galą gavo.

O kiaules «sovchozuos»
Gretoms išrykiavo,
Komisarai žąsis —
Vištas sušukavo.

Drobes, milus, kailius,
Mūs namų gamybą,
Im raudonarmiečiai,
Už gera tarnybą.

Popierio nebturim,
Nėr nei ką prašyti —
Sako proletarams
Nereikia rašyti.

Dar žinai dėdyti,
Kas pas mus įvyko,
Vagių ir pijokų
Nei vieno neliko.

Nieko nepavogsi,
Sveikas tuščioj grįčioj
Tuščiam tvarte, svirne
Nei gersi seklyčioj.

Ūkininkai mūsų
Jau vagių nebijo,
Nes jie nebeturi.
Grūdo nei galvijo.

Betgi protą mūsų,
Tai perdaug jau šviečia
Ir tris syk į dieną,
Mitinguoti kviečia.

O tenai mokina,
Būt gerais piliečiais —
Nieko veik nevalgyt,
Dirbt stakanaviečiais

Dabar mes jau žinom,
Kaip Leninas mirė
Ir kaip Leibą Trockį
Vadovaut paskyrė.

Jau žinom kiek bobų
Stalinas turėjo,
Kaip jis su joms vedė,
Kiek vaikų turėjo.

O tasai beraštis,
Pijokėlis Tadas,
Dabar komisaras
Ir visų mūs vadas.

Ir vagišius Zigmas,
Linkiškio Kvedarų,
Dabar pačiam Vilniuj,
Sėdi komisaru.

O jau Ickai, Maušos,
Abromai barzdoti,
Lietuvius tur šviesti,
Valdyt ir globoti.

Netikėjom dėde,
Tokią laimę gauti,
Kad mums reiks tik dirbti,
O ruskiams ponauti.

Esam dabar «lygūs»
Kai kas sako broliai,
Nes viskas prapuolė,
Kas buvo lig šiolei.

Nieks jau čia nebijo,
Dievo anei velnio,
Vaikščioja po «rojų»
Dažnai ir be kelnių.

Gaila tavęs, dėde,
Kad tu ten tarp ponų,
Sėdi Urugvajuj
Ir klausai jų monų.

Gyvena kaip rojuj
Ir namiškiai mūsų,
Alkani jie ginas
Nuo maskolių blusų.

Tiktai mūsų mama
Per pat devintinę,
Numirė vargšelė,
Vidurių šiltine.

Brolis Bernardiktas,
Sibiran išvyko,
Nes jam mūsų «rojaus»
Oras nepatiko.

Tėvas tai Donbase,
Rojaus anglis kasa
Ir prisiųsti kelnių
Bei sausainių prašo.

Aš belangėj sėdžiu,
Sesuo pas čekistus,
Taigi rojuj darbus,
Visi turim «čistus».

Kajetonas.

K A R N A V A L Ų ———

šokiai

šeštadieniais ir sekmadieniais

«Kultūros Draugijos»
P A T A L P O S E

LD 278
1945, Nr.4

Bodega y Viñedos

de VALENTIN CARNE e HJIO

VINO NATURAL

Redención Melilla — Tel. 22-00-35

Visi lietuviai tik čia perka, nes duodama gera prekė, ekonominė kaina ir skubus bei mandagus patarnavimas·

Foto Arte "ESBA"

Cia ir lietuviai fotografuojasi visuomet.

GRECIA 3432 – CERRO – Tel.: 22 10 54

RUBU SIUVYKLA

JUOZAS MIKALAJŪNAS

Savininkas

Gobernador del Pino 4511 LA TEJA

MONTEVIDEO

PROVISION

Vilnius

JONO ir ONOS
SCESNULEVIČIŲ

calle Vizcaya 4149, esq. Berna.
Cerro.

FUNDICION PRADO

Fundición de Bronce Mecánico
Aluminio y Herrajes en General·
Sección Mecánica y Estampados.
Matrices de Todas Clases.
Y Para Toda Industria.

Eduardo Jusys

Molinos de Raffo 473·
Teléfono 22 - 53 - 05
MONTEVIDEO

IMPERIAL

GARINĖ RUBU VALYKLA

Rūbų išvalymas sulig "Duplex" sistema Šermenų rūbai. Dažymas ir reformavimas skrybelių ir kostiumų. Nematomas užadymas skylių bei perplėšimų. Lietuviams nuolaida: tik $ 1 50 kostiumo išvalymas ir išprosymas.

Centralinis Namas:

calle EJIDO 1241 Tel. 91-9-10

skyrius ir dirbtuvės:

Avda. BRASIL 3092 MONTEVIDEO

Joyería Oriental

DALMIRO BORSANI

Savininkas

Parduoda laikrodžius, žiedus brangakmenis. fantazijas, aukso išdirbinius su įrašais vardų. Taiso laikrodžius ir papuošalus.

SARANDI 644 - MONTEVIDEO - Tel. 8-05-32

Restaurant y Pensión Gran Bretaña

Juozas Ramonas

Savininkas

Geriausia vieta lietuviams turistams atvažiuojantiems iš Argentinos. Sveikas valgis. Švarios lovos pavieniam ir erdvūs kambariai šeimynoms.

JUAN CARLOS GÓMEZ 1266

Telefono: 8 - 39 - 05